

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять з дисципліни
«РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ (ОСНОВНА ІНОЗЕМНА МОВА)»
(для здобувачів вищої освіти спеціальності 035 «Філологія»)
(Електронне видання)

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
германо-романської
філології та перекладу
Протокол № 7 від 22.12.2022 р.

Київ
2022

УДК 808.2:81'25(07)

Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Редагування перекладів (основна іноземна мова)» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 035 «Філологія») (Електронне видання) / Укладач: К. М. Ігошев. – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022. – 54 с.

Запропоновані методичні вказівки можуть бути використані студентами для підготовки до практичних занять та самостійної роботи в рамках курсу «Редагування перекладів (основна іноземна мова)». Ці методичні вказівки призначені для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 035 «Філологія» за спеціалізацією 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська».

Методичні матеріали розраховані на здобувачів вищої освіти.

Укладач:

К. М. Ігошев

Рецензенти:

О. І. Козьменко, доцент, д. пед. н.

А. Ю. Бовт, доцент, к. пед. н.

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема 1: Основи редагування	10
Тема 2: Специфіка редагування перекладів. Уникнення інтерференції мови оригіналу в перекладі	14
Тема 3: «Хибні друзі» перекладача	17
Тема 4: Науковий дискурс і особливості редагування наукових текстів	25
Тема 5: Особливості редагування перекладів текстів офіційно-ділового стилю	33
Тема 6: Особливості редагування перекладів текстів публіцистичного стилю	38
Тема 7: Особливості редагування перекладів текстів розмовного і конфесійного стилів	42
Тема 8: Особливості редагування перекладів текстів художнього стилю	47
Список використаних джерел	52
Список рекомендованої літератури	53

Вступ

Запропоновані матеріали до практичних занять розроблено відповідно до освітньої програми спеціальності 035 «Філологія» та навчальної робочої програм з дисципліни «Редагування перекладів (основна іноземна мова)» для III курсу спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська».

До методичного видання входять практичні завдання (плани ПЗ) та списки джерел інформації за темами курсу «Редагування перекладів (основна іноземна мова)», що призначені для опрацювання як на практичних заняттях з дисципліни так і для самостійного освоєння.

Дисципліна «Редагування перекладів (основна іноземна мова)» спрямована на ормування навичок редагування перекладів текстів різних жанрів, що є невід'ємною складовою професійної підготовки письмового перекладача. Редагування є обов'язковим заключним етапом письмового перекладу, необхідним для забезпечення максимально можливої відповідності вихідного та перекладеного текстів і поліпшення якості останнього. Формування навичок (само)редагування і постредагування перекладів запобігає порушенню перекладачем норм цільової мови, появі в перекладі ознак міжмовної інтерференції, лексичного та стилістичного збіднення.

Метою дисципліни є набуття студентами навичок редагування перекладів текстів різних жанрів, що є невід'ємною складовою професійної підготовки письмового перекладача.

Метою практичних занять є пропрацювання та закріплення знань і навичок усного та письмового перекладу текстів різних жанрів та редагування та саморедагування перекладів різних тем та жанрів. На практичних заняттях з дисципліни «Редагування перекладів (основна іноземна мова)» здобувачі вищої освіти опановують вищезгадані навички на практиці шляхом виконання вправ та контрольних письмових перекладів.

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. перекладацька компетентність: здатність здійснювати адекватний письмовий переклад фахових текстів відповідно до чинних нормативних вимог;
2. редакторська компетентність: виконувати саморедагування і постредагування письмових перекладів текстів різних функціональних стилів і жанрів;
3. дослідницька, або пошукова компетентність: ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
4. інструментальна компетентність: використовувати інформаційні й комунікаційні технології у професійній діяльності для реалізації конкретних перекладацьких завдань.

Мета методичних матеріалів – надати загальну інформацію щодо основних тем дисципліни та зорієнтувати здобувачів на самостійне поглиблене вивчення окремих питань. Видання призначене для студентів III курсу, що навчаються за спеціалізацією 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська». Збірку структуровано на розділи згідно з темами курсу «Редагування перекладів (основна іноземна мова)». Також кожен з розділів містить план практичного заняття (що включає усні та письмові практичні завдання) та перелік літератури та інших корисних ресурсів з тем курсу.

Тематичний план з даної дисципліни наступний:

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Основи редагування	Денна 0/0/2 Заочна 0/0/0,25	Сутність редагування. Нормалізація, інтерпретація, адаптація, уніфікація або урізноманітнення, естетизація повідомлень. Норми редагування (лінгвістичні, психолінгвістичні, логічні, композиційні, видавничі,	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання

			юридичні, політичні, поліграфічні, естетичні. Чинник реципієнта повідомлення	
2.	Специфіка редагування перекладів. Уникнення інтерференції мови оригіналу в перекладі	Денна 0/0/4 Заочна 0/0/0,5	Мета редагування перекладів. Етапи редагування перекладів. Інтерференція мови оригіналу в перекладі. Граматична інтерференція. Лексична інтерференція	Участь в обговоренні Практичні завдання
3.	«Хибні друзі» перекладача	Денна 0/0/2 Заочна 0/0/0,25	Інтернаціоналізми та псевдоінтернаціоналізми. Лексикалізовані форми множини. Пароніми. Синонімічні, антонімічні, семантично близькі, семантично різні пароніми	Практичні завдання Індивідуальні завдання
4.	Науковий дискурс і особливості редагування наукових текстів	Денна 0/0/4 Заочна 0/0/0,5	Характерні риси наукового дискурсу в сучасних українській та англійській мовах. Спільні і диференційні риси наукових текстів в сучасних українській та англійській мовах. Граматичні трансформації як засіб уникнення граматичного «буквалізму»	Участь в обговоренні Практичні завдання Індивідуальні завдання
5.	Особливості редагування перекладів текстів офіційно-ділового стилю	Денна 0/0/4 Заочна 0/0/0,5	Характерні риси офіційно-ділового дискурсу в сучасних українській та англійській мовах. Редагування перекладів текстів офіційно-ділової кореспонденції	Участь в обговоренні Практичні завдання Індивідуальні завдання
6.	Особливості редагування перекладів	Денна 0/0/4 Заочна	Характерні риси публіцистичного дискурсу в сучасних українській та англійській мовах. Редагування	Участь в обговоренні Практичні

	текстів публіцистичного стилю	0/0/0,5	перекладів публіцистичних текстів. Особливості перекладу заголовків	завдання Індивідуальні завдання
7.	Особливості редагування перекладів текстів розмовного і конфесійного стилів	Денна 0/0/4 Заочна 0/0/0,5	Конвергентні та дивергентні риси текстів розмовного і конфесійного стилів у сучасних українській та англійській мовах. Редагування перекладених текстів розмовного і конфесійного стилів	Участь в обговоренні Практичні завдання Індивідуальні завдання
8.	Особливості редагування перекладів текстів художнього стилю	Денна 0/0/6 Заочна 0/0/1	Специфіка художнього стилю. Образність і її відтворення у перекладі. Етапи редагування перекладів текстів художнього стилю. Використання синонімів. Вживання іншомовних слів. Канцеляризми і штампи. Загальноживана літературна лексика і лексика обмеженого вжитку	Участь в обговоренні Практичні завдання Індивідуальні завдання Залік

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти отримає:

- знання методологічних основ (само)редагування як завершального етапу письмового перекладу;
- знання мовно-стилістичних особливостей письмових текстів різних жанрів українською і англійською мовою;
- знання нормативних вимог до оцінювання якості письмових перекладів текстів різних жанрів;
- уміння виконувати саморедагування і постредагування письмових перекладів текстів різних функціональних стилів і жанрів;
- уміння поліпшувати якість перекладених текстів;
- уміння уникати помилок, пов'язаних з міжмовною омонімією (т. зв. «хибними друзями перекладача») та розбіжностями у мовно-стилістичних вимогах до оформлення текстів, що існують у вихідній та цільовій мовах;

- уміння здійснювати адекватний письмовий переклад фахових текстів з різних галузей знань відповідно до чинних нормативних вимог;
- уміння дотримуватися правил академічної доброчесності.

Дисципліна «Редагування перекладів (основна іноземна мова)» є вибірковою для вивчення здобувачами вищої освіти за освітньою програмою 035 (Філологія) бакалаврського рівня зі спеціальності 035.041 – «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська».

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС – 5,0.

Денна форма навчання:

Загальний об'єм 150 годин, практичні заняття – 30 годин, самостійна робота – 120 годин.

Мова викладання: англійська, українська

Вид семестрового контролю: залік

Заочна форма навчання:

Загальний об'єм 150 годин, практичні заняття – 4 години, самостійна робота – 146 годин.

Мова викладання: англійська, українська

Вид семестрового контролю: залік

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри германо-романської філології та перекладу, які безпосередньо проводять заняття, за розкладом, або звернувшись з письмовим запитом до викладача через функцію «Повідомлення» на платформі Moodle (<http://moodle2.snu.edu.ua>).

Дисципліна «Редагування перекладів (основна іноземна мова)» передбачає у слухача сформовані протягом попередніх семестрів навчання україномовна та іншомовна (англійська як перша іноземна мова) комунікативні компетенції.

За повністю виконані завдання здобувач вищої освіти може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	40
Тести	16
Завдання для самостійної роботи	24
Заліковий тест	20
Разом	100

Тема 1: Основи редагування

Практичне заняття № 1

Мета практичного заняття: засвоїти мету теорії редагування та завдання літературного редагування.

Задачі практичного заняття:

- уточнити мету, задачі і сутність теорії редагування, описати та проаналізувати її методи і методики;
- проаналізувати принцип дії моделі редагування;
- уточнити поняття редакційної норми та охарактеризувати види редакційних норм;
- навчити практичному редагуванню тексту та вмінню обґрунтовувати власні перекладацькі та редакторські рішення.

Питання до обговорення:

1. Чим займається і з чого складається теорія редагування?
2. Схарактеризуйте головні аспекти галузевого літературного редагування.
3. Назвіть і коротко охарактеризуйте етапи публікування повідомлень у ЗМІ.
4. Сформулюйте головні аксіоми теорії редагування.
5. Опишіть методи й методики теорії редагування.
6. Сформулюйте мету та завдання редагування.
7. Поясніть принцип дії моделі редагування.
8. В чому полягає основний парадокс теорії редагування?
9. Що таке норма редагування? Коротко охарактеризуйте види редакційних норм.
10. Практичне завдання: проаналізуйте український переклад запропонованого нижче тексту. Визначте стиль тексту, зверніть увагу на характерні помилки перекладача. Виправте помилки у перекладі, заповніть контрольний лист. Виконайте завдання після тексту.

Оригінал	Переклад
Corporations: an overview A corporation is a legal entity	Корпорації: огляд Корпорація – це юридична особа,

created through the laws of its state of incorporation. Individual states have the power to promulgate laws relating to the creation, organization and dissolution of corporations. Many states follow the Model Business Corporation Act. State corporation laws require articles of incorporation to document the corporation's creation and to provide provisions regarding the management of internal affairs. Most state corporation statutes also operate under the assumption that each corporation will adopt bylaws to define the rights and obligations of officers, persons and groups within its structure. States also have registration laws requiring corporations that incorporate in other states to request permission to do in-state business.

There has also been a significant component of Federal corporations law since Congress passed the Securities Act of 1933, which regulates how corporate securities are issued and sold. Federal securities law also governs requirements of fiduciary conduct such as requiring corporations to make full disclosures to shareholders and investors.

The law treats a corporation as a legal «person» that has standing to sue

створена за законами штату, в якому вона зареєстрована. Окремі штати мають право опубліковувати закони, пов'язані зі створенням, організацією й ліквідацією корпорацій. Багато штатів дотримуються Акту про Модель Торговельно-Промислової Корпорації (The Model Business Corporation Act). Закони штату про корпорацію вимагають статей про підтвердження документами створення корпорацій і введення положень щодо управління міжнародними справами. Більшість законоположень штату про корпорацію теж діють за умовою, що кожна корпорація прийме статут корпорації для визначення прав та обов'язків членів правління, осіб і груп усередині її структури. У штатів також є закони про реєстрацію, які вимагають від корпорацій, що реєструються як корпорації в інших штатах, звертатися з проханням дозволити займатися внутрішньостатним бізнесом.

Відколи Конгрес ухвалив Акт про цінні папери в 1933 році, в законі про федеральні корпорації є важливий пункт, регулюючий випуск і продаж корпоративних цінних паперів. Федеральний закон про цінні папери

and be sued, distinct from its stockholders. The legal independence of a corporation prevents shareholders from being personally liable for corporate debts. It also allows stockholders to sue the corporation through a derivative suit and makes ownership in the company (shares) easily transferable. The legal «person» status of corporations gives the business perpetual life; deaths of officials or stockholders do not alter the corporation's structure.

Corporations are taxable entities that fall under a different scheme from individuals. Although corporations have a «double tax» problem – both corporate profits and shareholder dividends are taxed – corporate profits are taxed at a lower rate than rates for individuals.

Corporate law has important intersections with contracts and commercial transactions.

визначає вимоги до фідучіарної поведінки як такі, що вимагають, від корпорації повної відвертості перед пайовиками й інвесторами.

Закон розглядає корпорацію як юридичну особу, що має право бути позивачем і відповідати за позовом окремо від своїх акціонерів. Юридична незалежність корпорації захищає власників цінних паперів від несення особистої відповідальності за корпоративні борги. Вона також дозволяє акціонерам переслідувати корпорацію судовим порядком через похідний позов і робить власність (акції) в компанії легко передаваною. Статус корпоративної юридичної особи дає бізнесу вічне життя. Смерті керівників або акціонерів не змінюють структуру корпорації.

Корпорації – це юридичні особи оподаткувань, що підпадають під дію схеми, відмінної від приватних осіб. Не дивлячись на те, що корпорації мають проблему «подвійного оподаткування», – оподатковуються як корпоративні доходи, так і дивіденди акціонерів, – доходи корпорації оподатковуються за нижчим відсотком, ніж доходи приватних осіб.

	Корпоративний закон тісно пов'язаний із законом про контракти й комерційні операції.
Висновок	

Тема 2: Специфіка редагування перекладів. Уникнення інтерференції мови оригіналу в перекладі

Практичне заняття № 2-3

Мета практичного заняття: розглянути специфіку редагування перекладів, засвоїти методи уникнення мовної інтерференції.

Задачі практичного заняття:

- розглянути етапи редагування перекладів;
- уточнити поняття мовної інтерференції і її видів.

Питання до обговорення:

1. У чому полягає специфіка редакторської справи? Назвіть і схарактеризуйте основні етапи редагування перекладу.
2. У чому полягає завдання редактора та які основні вимоги висуває фах редактора до спеціаліста-філолога?
3. Що таке мовна інтерференція і чому саме важливо уникати інтерференції мови оригіналу й мови перекладу в процесі перекладу та подальшого редагування тексту?
4. Чи повинен перекладач виконувати різноманітні операції, пов'язані з обробкою тексту, такі як редагування, підсумовування, анотація, верстка на вимогу замовника чи це справа власне редактора? Аргументуйте власну точку зору.
5. Коли та яким чином може бути етично виправдано виправлення погано написаного вихідного тексту при перекладі? Чи є межі поліпшення тексту оригіналу які може собі дозволити перекладач з точки зору етики? Чи є межа до якої перекладач може не турбувати замовника або перекладацьке агенство за дозволом? Надійний перекладач – це перекладач який, з одного боку, не вносить несанкціоновані зміни в текст оригіналу, а з іншого – не турбує замовника чи агенство про дозвіл на внесення змін за кожної ліпшої нагоди. Яким чином можна провести подібну межу «надійності»?
6. Перекладіть поданий нижче текст за допомогою спеціальних онлайн програм-перекладачів (перелік деяких безкоштовних сайтів, де знаходяться такі програми наведено після тексту). Вкажіть, якою саме програмою Ви скористались для перекладу тексту.

7. Відредагуйте комп'ютерний переклад. Внесіть усі необхідні правки, зверніть увагу на переклад українських реалій, надайте висновок. Уникайте мовної інтерференції.

У гуцульській столиці Рахові (Івано-франківська обл.) все більшою популярністю серед туристів користується приватний етнографічний музей родини Корнелюків. Родина Корнелюків є знана і шанована у Косівському районі, вона об'єднує цілу плеяду майстрів різних видів народних промислів.

Головою родини є Микола Онуфрійович Корнелюк (1942 р. н.), член Спілки художників України з 1989 року. У родині Корнелюків кожен творить самостійно, але ніхто нікого не копіює, тому і вироби різні, а особливістю є велика кількість леліток та інших блискучих прикрас. Зять Миколи Онуфрійовича займається керамікою, дочка і онука – вишивкою, прикрасами, малюванням, покійна дружина вишивала подушки.

Зібравши велику колекцію виробів Корнелюки вирішили створити власний приватний музей. За досить короткий час зусиллями родини було збудовано двоповерхову будівлю, у шести кімнатах якої розмістився музей. Фонд музею нараховує понад 2 тисячі експонатів. У хоромі музею розміщено багато керамічних тарелів, близько 70 головних уборів гуцулів, вишиті рушники, тердани, ціла галерея писанок. Також Микола Онуфрійович розмістив тут близько 60 різновидів ножів, колекцію з понад 100 ножиць, а ще в експозиції музею представлена цікава колекція монет, ліжників, верет, хідників та покривал. М. Корнелюк створив чимало сумок для сучасних сценічних костюмів, робить традиційні гуцульські весільні головні убори – корони, вишиває, шиє та відтворює зразки старовинного гуцульського одягу. Гордість господаря – національний гуцульський одяг – гамаші, кептарі, вишиванки, запаски та головні убори – корони. Проводячи екскурсію двоповерховою спорудою хати-музею, Микола Корнелюк неодмінно одягає національний гуцульський стрій та й усім відвідувачам господар неодмінно пропонує сфотографуватися у гуцульському вбранні (за гроші, звісно, але хто скільки дасть).

До музею приходять відвідувачі як з України так і з багатьох країн світу.

Музей брав участь у багатьох всеукраїнських виставках, також були й родинні персональні виставки. Династію Корнелюків, їх близьких та родичів об'єднує спільне бажання – встигнути зробити для України якомога більше, дарувати людям наснагу й радість від національних творів, донести до нащадків їх незнищену красу.

Старовинні речі починають оточувати тебе ще з порога: запах, дух старовини надає своєрідної магії та таємничості, ніби потрапляєш у якусь казку.

- 1) <http://pereklad.online.ua/>
- 2) <http://translate.meta.ua/>
- 3) <https://translate.google.com/?hl=uk>

Тема 3: «Хибні друзі» перекладача

Практичне заняття № 4

Мета практичного заняття: розглянути поняття «хибні друзі» перекладача та їх вплив на процеси перекладу і редагування.

Задачі практичного заняття:

- уточнити поняття «хибні друзі» перекладача, інтернаціоналізми, псевдоінтернаціоналізми та пароніми;
- проаналізувати, яким чином всі ці лексичні одиниці впливають на процеси перекладу і редагування;
- навчитися розрізняти «хибних друзів» перекладача, інтернаціоналізми, псевдоінтернаціоналізми та пароніми на практиці шляхом виконання перекладацько-редакторських вправ.

Питання до обговорення:

1. Що таке інтернаціоналізми? Чим вони відрізняються від псевдоінтернаціоналізмів? В чому полягає небезпека псевдоінтернаціоналізмів для перекладача і редактора?
2. Що таке лексикалізовані форми множини слів? У чому їх відмінність від форми однини тих же самих слів?
3. Що таке пароніми? Охарактеризуйте кожну з цих підгруп:
  - А) синонімічні пароніми
  - В) антонімічні пароніми
  - С) семантично близі та семантично різні пароніми
 Наведіть приклади для кожної з підгруп.
4. Прочитайте наступний теоретичний матеріал та тексти для перекладу. Виконайте вправи після тексту.

Дотекстовий етап

1. Ознайомтеся з наступною інформацією, яка допоможе вам сформулювати певні фонові знання, необхідні для роботи над текстом:

Дослідження британських вчених показали, що до 2015 року більше ніж 3 млрд. людей, тобто 44% всього населення планети, будуть володіти англійською

мовою. Вже зараз біля 400 млн. можуть назвати її рідною мовою, ще 600 млн. – використовують в якості другої мови. Так, в 9 країнах світу англійська мова є державною. Це такі держави як Велика Британія, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія, ЮАР, Ірландія, Мальта, Беліз. Ще в 36 країнах світу вона вважається загальнонаціональною, чи офіційною. На сьогоднішній день англійська мова – мова міжнародного бізнесу, дипломатії, науково-технічного співробітництва, мореплавства та авіації, т. і. Це основна мова мережі Інтернет та ІТ. На ній зберігається більш ніж 80% всієї світової інформації. Вона фактично стає глобальною мовою з відповідною назвою *glocal (global+local) English*.

Розрізняють **національні** та **регіональні** варіанти англійської мови. **Національний варіант** мови це варіант, який розповсюджений на території проживання тієї чи іншої нації та вживається всіма верстами населення у всіх сферах спілкування. Основні національні варіанти англійської мови – британський, американський, канадський, австралійський та новозеландський. Вони мають певні розбіжності на всіх рівнях мови. Найбільш суттєво відрізняється від мови населення Британських островів американський варіант англійської мови. Основна частина розходжень стосується лексико-семантичних особливостей вживання окремих мовних одиниць, що спричинено історичними умовами розвитку країни. Певні розходження спостерігаються також у галузі граматики, фонетики й орфографії.

Регіональний варіант – це варіант, який використовується як універсальний засіб мовного спілкування в певних країнах та регіонах світу і функціонує лише в обмежених сферах. Об'єктивно регіональні варіанти мови відчують вплив національних мов та культур, що знаходить своє відтворення в наборі, змісті та використанні одиниць різних мовних рівнів. Продовжуючи поширюватися світом, англійська мова фрагментується у багато місцевих **діалектів**: *Spanglish* – своєрідний мікс іспанської та англійської, *Greekish* – суміш грецької та англійської, *Singlish*, якою розмовляють в Сінгапурі, та *Manglish* – на Філіппінах. Можна говорити також про *Denglish, Franglais, Chinglish, Japlish, etc.* На власному діалекті – європейській

англійській – розмовляють в ЄС. Його особливістю є те, що він має обмежений словниковий склад і тому є простим і зручним для використання. Загалом англійською в ЄС може сьогодні спілкуватися більш ніж половина європейців (51%) і вона планомірно поширюється через мовну політику Євросоюзу: її, починаючи з початкової школи, вивчають 90% школярів.

2. Запам'ятайте наступний матеріал, знання якого необхідне для перекладацької діяльності:

2.1. Основне завдання перекладача – створення адекватного перекладу, який відтворює як зміст, так і форму оригіналу засобами іншої мови. Основними сходинками, що ведуть до цієї мети, є три типи закономірних відповідників – **еквівалент (еквівалентний відповідник), аналог (варіантний відповідник) та описовий переклад.**

Переклад за допомогою **еквіваленту (еквівалентного відповідника)**: в цьому випадку для однозначного слова чи словосполучення мови оригіналу існує стійкий, постійний, рівнозначний відповідник в мові перекладу, який, як правило, не залежить від контексту. Однак не всі одиниці мають еквівалентні відповідники. До цієї групи відповідників відносяться, наприклад, числівники, назви днів тижня та місяців, д терміни: *Monday* – понеділок, *May* – травень, *poplar* – тополя, *verdict* – приговор, *witness* – очевидець, *Supreme Court* – верховний суд, *prison* – в'язниця.

Переклад за допомогою **аналога (варіантного відповідника)**: в цьому випадку одному іншомовному слову частково відповідає декілька слів мови перекладу (слова з різними відтінками значення, синоніми, які розрізняються стилістичним забарвленням, відтінками вживання т. і.). Наприклад:

stranger – незнайомиць, чужак, приїжджий, іноземець, приходько, т. і.

square – 1. квадрат, площа, майдан, сквер, квартал; 2. міщанин, обиватель.

face – обличчя, морда (тварини), вираз обличчя, зовнішній вигляд, поверхня, фасад, грань, циферблат, т. і.

State – 1. стан, положення, будова, структура, суспільне становище, парадність, пишність т. і.; 2. держава, штат.

Вибір варіантного відповідника робиться на основі **контексту**. Наприклад,

слово *tough*, буде перекладатися по-різному в різних сполученнях: жорсткий (*the law is too tough*); небезпечний хуліган (*a gang of toughs*); міцний (*he was thin but tough*); надійний (*the watch is extremely tough*); твердий (*tough as a tortoise shell*).

Крім еквівалентів та аналогів значення іншомовного слова розкриває **описовий** або **пояснювальний** переклад, при якому замість слова вживається його тлумачення (пояснення). Такий прийом перекладу або, точніше, інтерпретації слова звичайно застосовується в тих випадках, коли у словниковому складі мови перекладу, немає ні еквіваленту, ні аналогів, які відповідають значенню слова чи словосполучення оригіналу. Найчастіше описово перекладаються слова, що позначають поняття або явища, відсутні в житті носіїв мови перекладу, тому вони не мають в українській мові спеціальних слів для їх позначення. Наприклад:

mall – великий торговий комплекс, який складається з різних крамниць, розташованих на спільній території чи навіть під одним дахом;

sabbatical leave – довготривала відпустка, яка надається науковим робітникам і викладачам університету;

«*Yellow Pages*» – телефонний довідник;

high tea – вечірній чай із закускою після раннього обіду;

affirmative action – дії, спрямовані проти дискримінації по відношенню до певних груп населення.

Текст 1. **World's language**

More than 300 million people in the world speak English and the rest, it sometimes seems, try to. For better or worse, it has become the most global of languages, the lingua franca of business, science, education, and pop music.

It is often said that what most immediately sets English apart from other languages is the richness of its vocabulary. It means that English speakers can often draw shades of distinction unavailable to non-English speakers. The French, for example, cannot distinguish between house and home, mind and brain, man and gentleman. The Spanish cannot differentiate a chairman from a president, in Russia

there are no native words for challenge, have fun.

*To be fair, English is full of traps for a foreigner. The word fly, for example, signifies an annoying insect, a means of travel, and a critical part of a gentleman's closing. And imagine being a foreigner and having to learn that in English one tells **a lie** but **the truth**, that a person who says "**I could care less**" means the same thing as someone who says "**I couldn't care less**".*

*We have this strange – and to foreigners it must seem maddening – tendency to load a single word with a whole galaxy of meanings. Fine, for instance, has fourteen definitions as an adjective, six as a noun, and two as an adverb. We can talk about fine art, a fine edge, feeling fine, a court fine and mean quite separate things. But the polysemic champion must be **set**. It has 58 uses as a noun, 126 as a verb, and 10 as a participial adjective. Its meanings are so various that it takes the OED 60,000 words – the length of a short novel – to discuss them all. A foreigner could be excused for thinking that to know **set** is to know English.*

Anthropology 93/94, David Crystal

Текст 2. AE and BE

The complexities of the English language are such that even native speakers cannot always communicate effectively. To be right in his use of English and, more importantly, to be understood, the non-native speaker needs to know which words have distinct meanings and pronunciations depending on whether they are used by a Briton or an American. This is necessary not only for sake of communication, but also to avoid embarrassment.

*For example, if a Londoner tells a resident of New York that she has left her child's **dummy** in the **pram** and its **nappy** in the **boot**, she will merely be greeted with a look of surprise. If the New Yorker then tells the London woman that she has nice **pants**, he may well wonder why she doesn't seem to take his remark as a compliment. In America **dummies** and **nappies** are called **pacifiers** and **diapers**; **prams** and **boots** are called **baby carriages** and **trunks**. For Americans **pants** are trousers but for Britons **pants** are what you wear under your trousers.*

Indeed, Robert Burchfield, editor of the Oxford English Dictionary, created a stir

in linguistic circles on both sides of the Atlantic when he announced his belief that American English and British English are drifting apart so rapidly that within 200 years the two nations won't be able to understand each other at all.

Текстовий етап

I. Пропедевтичні вправи

Вправа 1. Визначте різновид наданих текстів (інформаційна замітка, тематична стаття, інтерв'ю, есе, тощо). Виясніть їх реципієнта та визначте домінуючу інформацію: когнітивна, інформаційно-термінологічна, чи інформаційно-емоціональна (див. вступ).

Вправа 2. Встановіть комунікативне завдання кожного тексту: передача нової інформації без її оцінки; передача фактів, її оцінка автором, спроба привернути реципієнтів на свій бік, тощо.

II. Вправи на засвоєння мовного матеріалу

Вправа 1. Знайдіть у текстах еквіваленти наступних виразів:
відтінки значень, житель Нью-Йорка, різні значення, повний пасток, сприйняти як комплімент, заради спілкування

Вправа 2. Передайте значення наступних слів; прокоментуйте ваше використання еквівалентного/варіантного відповідника чи описового перекладу:

rapid, slogan, (non)native speaker, complexity, signify

Вправа 3. Після того як ви прочитали та зрозуміли зміст першого тексту, докажіть, що на відміну від французів, ви розрізняєте значення слів *house* та *home*. Вкажіть, яке з слів використовується в наступних прикладах:

зелена трава рідного дому; мій дім – моя фортеця; внутрішні справи; династія Тюдорів; внутрішнє радіомовлення; протиправне вторгнення до помешкання; квартирний злодій; палата лордів; новосілля (входина); міністр внутрішніх справ (у Великобританії); бездомні діти; всі квитки на виставу продані.

Вправа 4. Проконсультуйтеся зі словниками і встановіть різницю між значенням слів *different* та *various*. Перекладіть наступні речення:

1. This car is **different** from anything else on the market.

2. I will do it for **various** reasons.
3. They are people with quite **different** lifestyles.
4. The houses' designs were so much **various**.
5. American history is longer, more **various** than anyone has ever said about it.
6. This book **varies** little from the previous one.
7. You need to **vary** the menu if you want this café to be a success.
8. Teachers **differ** in their views on the student's mark.
9. At the exam you will have to speak on the **variety** of topics.
10. **Difference** of views can make a couple part.

Вправа 5. За допомогою спеціальних словників знайдіть відповідники «хибних друзів» перекладача:

a) *popular culture, popular education, popular meeting, popular festival, popular science books, popular prices, popular notion, popular fellow;*

б) *world boxing champion, champion of the poor, champion horse, two times Olympic champion, champion of peace;*

в) *without distinction, fine distinction, to get a distinction, to draw a distinction, writer of distinction, distinction mission.*

5. Прочитайте розділ «Поради перекладачу» та виконайте повний переклад обох текстів в писемній формі. Вкажіть на найбільші труднощі передачі змісту статей українською мовою. Прокоментуйте ваші перекладацькі рішення.

1. Поради перекладачу

1.1. Іншомовні вирази, які стали крилатими в різних мовах, можна віднести до еквівалентів (*lingua franca; status quo; a posteriori; a priori; pro forma; tabula rasa; dum spiro spera; vis-à-vis; au pair; laissez faire, post scriptum*). При перекладі таких мовних одиниць особливо важливо орієнтуватися на конкретного адресата, для якого виконується даний переклад (його освітній рівень, ерудиція, тощо). Однак необхідно зазначити, що в англійських текстах такі вирази використовуються набагато ширше. В українській мові за допомогою транскрипції передаються лише найбільш відомі, інші рекомендується перекладати.

1.2. Слово *nation* в 20 ст. стало в більшості випадків перекладатися як *держава, країна*, а не як “*нація*” через те, що у свідомості більшості людей Заходу вкоренилася концепція саме національної держави, тому вони вживають його в значенні *nation-state*, тобто *держава*. У нас слово *нація* сприймається більшістю людей дещо по-іншому – так би мовити, в національно-етнічному значенні. Відповідно до цього *nationality* – це не національна (у нашому розумінні) належність, а державна. Коли необхідно передати англійською мовою значення одиниці *нація* (*національність*) в більш звичайному для нас розумінні, можна вдатися до слів *ethnic* (*ethnicity*).

1.3. Обидва вирази: *couldn't care less* та *could care less* мають однакове значення. Вони означають високий рівень незацікавленості, байдужості, хоч можуть передаватися дещо по-різному:

Frankly, I could not care less about football. – Якщо чесно, мене футбол зовсім не цікавить (я зовсім байдужий до футболу).

Unfortunately some managers could not care less about new technologies. – Деякі менеджери на жаль, не цікавляться новими технологіями.

He could not care less about it. – Йому море по коліно.

Слід зауважити, що в британському варіанті до 1960 року правильним вважався лише цей вираз; зараз вживається обидва вирази, хоча *could care less* вважається неофіційним. Щодо американського варіанту англійської мови, то в ньому саме ця форма є більш поширеною.

1.4. Зверніть увагу на те, що у Великій Британії та США існує суттєва різниця в найменуванні посади міністра іноземних справ: в США це *State Secretary* (*держсекретар*), а у Великій Британії – *Foreign Secretary*. Відповідно розрізняються і назви міністерств іноземних справ: *State Department* (Держдепартамент) та *Foreign Office*. Необхідно розрізнити вживання слів *minister* та *ministry*, за допомогою яких ми передаємо поняття, що відповідають українським *міністр* та *міністерство* та загальноприйнятих в США і Великій Британії термінів *secretary* і *department*.

Тема 4: Науковий дискурс і особливості редагування наукових текстів

Практичне заняття № 5-6

Мета практичного заняття: засвоїти основні положення перекладу та редагування науково-технічної літератури. Проаналізувати особливості функціонального стилю науково-технічної літератури.

Задачі практичного заняття:

- розглянути проблему перекладу термінів-омонімів;
- проаналізувати методику перекладу і розшифровки омонімічних аббревіатур;
- розглянути складнощі перекладу авторських термінів-неологізмів.

Питання до обговорення:

1. Що таке омонімічні галузеві терміни та чим вони ускладнюють процес перекладу науково-технічних текстів з англійської мови на українську? Наведіть приклади термінів-омонімів.

2. У чому полягає складність перекладу і розшифровки омонімічних аббревіатур науково-технічного стилю? Наведіть приклади.

3. В чому складність перекладу авторських термінів-неологізмів? Які методи перекладу використовуються у таких випадках?

4. Виконайте наступні практичні завдання письмово:

Завдання 1. Перекладіть речення, визначивши, в якому значенні вжито міжгалузеві омоніми *leader*, *bank*, *debris*, *deviant*, *board*, *control*, *arm*, *box*, *frame*, *bridge*, *adjustment*, *alignment*, *wall* та *floor*:

1. a) The most familiar lightning strokes are the negative flashes from cloud to ground. They start near the base of a cloud as an invisible discharge called the stepped *leader*, which moves downward in discrete, microsecond steps about 50 m (165 ft) long.

1 b) When the negatively charged stepped leader approaches to within 100 m (330 ft) or less of the ground, a *leader* moves up from the ground – especially from objects such as buildings and trees – to meet it.

1 c) The society publishes many materials, including the monthly reviewing journal *Mathematical Reviews*. It is also a *leader* in electronic publication.

1 d). A *leader* in reorganizing French science after 1945, he directed the

effort to develop France's atomic energy program. 1 e) Some genes have a region called the *leader* that precedes the coding segment, and a region called the trailer that follows it. 1 f) Gorillas live in family groups that consist of a single male *leader*, or silverback; some younger, black-backed males, possibly sons of the silverback; several adult females; and varied numbers of juvenile and infant offspring.

2. a) Because of erosion on the outer *bank*, meandering rivers and streams tend to shift over their floodplains and form oxbow lakes. 2 b) Integers are used to measure temperature, keep a *bank* balance, compute yardage in a football game, and make any other calculations in which directions as well as amounts are important. 2 c) In 1995 alone derivative investments were blamed for bringing down Britain's venerable investment *bank* Barings PLC. 2 d) The foehn wall, a cloud *bank* marking the upper limit of precipitation, hangs over mountain ridges, often obscuring them.

3. a) Gravity erosion is often called mass wasting. It occurs where land- surface irregularities such as hillslopes allow gravity to transport the rock *debris* produced by weathering. 3 b) Einsteinium does not occur in nature. It was first discovered in the *debris* from the "Mike" thermonuclear explosion in the South Pacific in 1952. 3 c) The lymphatic system organs also filter foreign substances and cell *debris* from blood, and store lymphocytes, the most common type of white blood cell. 3 d) This disease, which is the major cause of tooth loss in adults, causes gums to pull away from teeth; pockets to form that fill with pus and cell *debris*, and jaw bone degeneration.

4. a) Psychopaths are selfish, callous, and exploitative in their use of others, and often become involved in socially deviant *behaviors*. 4 b) Because norms vary from society to society, *behavior* that is considered deviant in one society may be acceptable and common in another. Thus, *behavior* is not deviant in itself. Rather, it is deviant only insofar as it violates the norms of a particular social system. 4 c) Criminology has been penetrated by more-general sociological concerns and has tended to become part of the broader study of all kinds of deviant *behavior*, including those not involving violations of the law.

5. a) In a piano, violin, or guitar some sound is radiated directly by the vibrating strings, but it is augmented by the sounding *board*, which is a vibrating plate. 5 b) An

expansion *board*, also called an expansion card, is a printed circuit *board* that plugs into a slot in a personal computer. 5 c) Generally, after four years' experience beyond a college education, a civil engineer may be licensed by a state *board* of registration for professional engineers. 5 d) To make papyrus, moistened strips of thinly sliced pith with the rough outer covering removed were laid side by side on a *board*.

6. a) When the *linguistic* usage of the term semantics was first introduced into English in the late 19th century, it referred to the classification of historical change in word meanings. 6 b) In writing speech sounds or other *linguistic* elements are represented as visual symbols, which are then perceived and processed visually (reading).

7. a) This method of pollution *control* is the most effective and, as the costs of pollution *control* and waste disposal increase, is considered one of the most efficient. 7 b) Other measures have included *control* of herd size by shooting the animals with hormonal darts to sterilize them. 7 c) Servomechanisms use mechanical motion rather than electric or electronic signals to measure the changes requiring *control*.

8. a) The main body of the satellite, built by TRW Space Laboratories, consisted of a rectangular aluminum *box* that was 173 cm (68 in) long, 84 cm (33 in) wide, and 84 cm (33 in) deep. 8 b) Among the other artificial organs available are the artificial larynx, or "voice box," an electrically powered device used externally. 8 c) A scraper is an open-fronted *box* whose bottom edge can be sunk below ground surface to excavate a layer of earth as it moves.

9. a) A tone *arm* carrying a stereo cartridge is mounted next to the turntable. The *arm* usually pivots to rest its stylus lightly on the record groove and to track the two sound channels inscribed in the groove walls. 9 b) This damping can be supplied by a partially closed cylinder that entraps air under the swinging *arm*. 9 c) As the rotor spins, its *arm* comes into contact with each of the outer terminals, in sequence. 9 d) As the standing-army principle that began about 1500 came into general use, artillery became an organized *arm* of the military.

10. a) Regulation was accomplished manually at first - through measurement, evaluation, and *adjustment* of the variable. 10 b) With careful *adjustment*, the

instrument measures the dip or inclination of the Earth's magnetic field to the local horizontal. 10 c) Adolescents may often view their parents as having little capacity to guide them in their *adjustment* to the larger world. 10 d) As the 1990s began, popular movements that included farmers, workers, women, environmentalists and community groups in the South were challenging the *adjustment* policies and large-scale projects that were wreaking havoc on the poor and on the environment. 10 e) In addition, tongue positioning is the primary *adjustment* in the production of vowels, diphthongs, and semivowels.

11. a) If the four impedances are diodes (devices that transmit electricity in one direction only), alternating current (AC) applied to the *bridge* is rectified (transformed) into direct current (DC). 11 b) This type of air-driven artificial heart was approved in 1990 by the U. S. Food and Drug Administration for use as a *bridge* to transplantation, but not for permanent use. 11 c) The preschool serves as a *bridge* from the home to the larger society, lid) The rotor creates a *bridge* between the central terminal and each outer terminal, which is connected to its spark plug with thick wire.

12. a) A building is generally classed by the material used to create its *frame*. 12 b) The tubing that constitutes the major portion of the bicycle *frame* is made today from one of a variety of spaceage materials, including aluminum, titanium, and carbon fiber, that combine great strength with light weight. 12 c) But the basic television aspect ratio will influence the way the movie *frame* is composed so long as most movies are produced to be shown on television. 12 d) Modern spinning machines are based on early 19th-century innovations, primarily the ring-spinning/frame invented by the American John Sharp in 1828.

13. a) Built floor by *floor*; steel frame structures can be erected to great heights. 13 b) Oceanic mineral resources include various metallic and nonmetallic materials of differing origin and economic potential that occur on or beneath the *floor* of the continental shelf and ocean basin. 13 c) There is, therefore, some choice in the location of the shift lever, which may be on the steering column or on the *floor*. 13 d) During inspiration the *floor* of the mouth cavity depresses, forming a negative pressure that causes water to flow into the mouth. 13 e) Below the shorter trees are shrubs; and

covering the forest *floor* is a layer of herbaceous (nonwoody) plants growing in soil inhabited by fungi and bacteria.

14. a) A curtain *wall* is an exterior wall that carries no floor loads; it usually is made principally of metal, stone, glass, or precast concrete. 14 b) The thermal storage *wall* avoids some of the shortcomings of the direct-gain system by interposing a thick concrete wall in the heated space next to the windows. 14 c) Commonly known as the belly, it does not include the spinal column and the remainder of the back *wall*. 14 d) The heart *wall* is made up of special type of striated muscle fibers called cardiac muscle.

15. a) As the trusses are set, they are held in *alignment* by horizontal beams called purlins, which span between trusses. 15 b) The most sensitive magnetometers depend on the absorption of light of specific frequency. The ability to absorb the light is affected by the *alignment* of the nuclear moments with the magnetic field. 15 c) Although sharing an approach to judging, each justice retained an independence that precluded a predictable *alignment*. 15 d) The Axis was the name of the *alignment* between Nazi Germany and Fascist Italy first formed in October 1936 and strengthened by a formal alliance in May 1939. 15 e) The wars were caused and prolonged by the *alignment* of rival aristocratic factions along opposing religious lines.

Завдання 2. *Перекладіть омонімічні термінологічні аббревіатури та скорочення, визначивши за словником аббревіатур та скорочень їхнє значення у кожній із зазначених терміносистем:*

1. AA – військова справа, географія, журналістика, залізнична справа, хімія, автомобільна справа. 2. Z – географія, хімія, фізика, радіозв'язок, метеорологія. 3. W.A. – страхова справа, метрологія, військова справа. 4. met. – мовознавство, металургія, метеорологія, фізика, філософія. 5. BP – освіта, радіотехніка, фізика, геодезія, військова справа, машинобудування, нафтодобування. 6. dis. – радіотехніка, пенітенціарна справа, медицина, фінансова справа, військова справа. 7. HF – фізика, морська справа, металургія, військова справа. 8. Sc. – хімія, наукознавство, географія, військова справа. 9. Leg. – право, дипломатія, топографія. 10. T – авіація, фізика, військова справа, хімія, фінансова справа,

зв'язок, грамати́ка, політологія, автомобільна справа, географія. 11. Com – торгівельна справа, військова справа, політологія. 12. fdr – електротехніка, радіотехніка, механіка. 13. O.S. – геологія, фінансова справа, хімія, військова справа, мовознавство, друкарська справа, електротехніка. 14. emb – текстильна справа, ембріологія, дипломатія, філософія, друкарська справа. 15. Py – хімія, мінералогія.

***Завдання 3.** Перекладіть речення, звертаючи увагу на адекватність перекладу термінів у лапках:*

1. In other words, they had to conjure up Latourian “immutable mobiles”, namely, concepts that travelled well as the Greeks themselves moved from one venue to the next. 2. Consequently, psychologists have pioneered the development of sophisticated “meta-analytic” statistical techniques capable of integrating all the data from all the experiments. 3. Thus, the last quarter of the last century witnessed a physics-induced revival of the periodic geological cataclysms postulated by the rival “catastrophist” approach, which had been traditionally associated with Creationist attempts to read the Noachian Flood into the fossil record of the earth. 4. This is especially true in the case of “megaprojects” such as the Supercollider, whose funding comes directly from Congress. 5. The term “high technology” is also used loosely to describe a functional aesthetic, as in “high technology” design. 6. As the importance of “personal pensions” (as opposed to those provided by employers) has increased in many countries, such as Great Britain, so has the importance of annuities. 7. In lay terms, alienation is seen to be characterized by a general disintegration of traditional cultural values, as exemplified by the “generation gap” of the 1960s. 8. In recent years the term “male chauvinism” has been used generally and in particular by feminists and supporters of the women’s movement to characterize male behaviour and attitudes that are negligent of equal rights for both sexes. 9. Communal living, where “families” are made up of groups of related or unrelated people, have long existed in isolated instances. 10. Positive discrimination is the social policies aimed at improving the lot of disadvantaged groups in order to bring them into the mainstream of opportunity for provisions and entitlements in a society. 11. Gyroscope is any rotating body that exhibits two fundamental properties:

gyroscopic inertia, or “rigidity in space”, and precession, the tilting of the axis at right angles to any force tending to alter the plane of rotation. 12. In particular, satellites and other intelligence devices removed much of the “fog of war”, and simultaneously permitted much more complex and rapid command and control of forces. 13. The reinforcing material is often a glass fibre, giving rise to the generic term “fibreglass boat”. 14. Bullet Train is the popular Western term for Japanese high-speed trains. 15. Since the explosions take place as often as 2,000 times per minute in each cylinder, the cylinder would soon become so hot that the piston, through expansion, would “freeze” in the cylinder. 16. No one can be completely certain of direct intuitive inspections of his or her ideas, less certain of demonstrations from them, and still less certain of what Locke called “sensitive knowledge,” knowledge of the reality of experience. 17. His most important student, Martin Heidegger, developed a philosophy of “being-in-the world”, which has also influenced Jean Paul Sartre and other existentialists. 18. The characters, like those in Plato’s Symposium are steeped in the aesthetic life, or what Kierkegaard calls “perdition”. 19. Mail sent to the group address is distributed to all other “subscribers”. 20. Electronic mail is not always an harmonic convergence of like souls adrift in the cyberspace cosmos: there are arguments and tirades (called “flames”). 21. To unarchive it, you must be able to “unzip” the file. 22. It is time for those who propose serving the “information have-nots” to admit that equity can not be achieved except by legislative mandate and public funding. 23. By using the existing copper wires that connect homes to local telephone companies, ISDN could be a far cheaper, more quickly available alternative, a “ramping up technology, to fiber”, said Barlow. 24. The network, in his view, would be the ultimate expression of “global free speech”, giving all users an unprecedented chance to interact. 25. William Gibson called this Platonic realm “Cyberspace”, a name which has some currency among its present inhabitants. 26. In 1974 I redid algorithmic information theory with “self-delimiting” programs and then I discovered the halting probability. 27. In that way, knowledge engineers would not benefit too much from the “Japan Effect” of learning how to manufacture expertise more efficiently than the original experts themselves. 28. Yet, by the time the network of inquiry attains the dimensions of “Big Science”,

inquirers become more concerned with finding allies than opponents, and hence are likely to simply ignore work that cannot be immediately used for one's own purposes.

29. It was clearly wrong because as the frequency increased, the radiancy increased without bound; something quite not observed; this was dubbed the "ultraviolet catastrophe".

30. "Exponential diophantine equation" just means that you allow variables in the exponents.

Тема 5: Особливості редагування перекладів текстів офіційно-ділового стилю

Практичне заняття № 7-8

Мета практичного заняття: засвоїти основні положення перекладу та редагування текстів офіційно-ділового стилю. Проаналізувати особливості текстів офіційно-ділового стилю.

Задачі практичного заняття:

- розглянути мовні особливості текстів офіційно-ділового стилю і їх вплив на процеси перекладу та редагування;
- розглянути жанрову класифікацію текстів офіційно-ділового стилю;
- уточнити поняття інваріантності мови і розглянути його значення для перекладу і редагування текстів офіційно-ділового стилю.

Питання до обговорення:

1. Від чого залежать і в чому полягають мовні особливості офіційно-ділового спілкування? Як вони відбиваються у перекладі та редагуванні текстів цього стилю?
2. Які основні вимоги до текстів офіційно-ділового стилю? Чим відрізняються вони у залежності від жанру документу, що відноситься до цього стилю?
3. Охарактеризуйте композиційні особливості документів (форма, засоби викладення інформації, розмірність частин документа, рубрикація).
4. Що таке інваріантність мови? Чому мова документів тяжіє до інваріантності? Як це впливає на переклад та редагування документів?
5. Прочитайте наступний текст та виконайте вправи після тексту:

CORRESPONDENCE BETWEEN FOREIGN MISSIONS AND LOCAL GOVERNMENTS

Regulations, which differ from one country to another, prescribe the forms of official correspondence that may be exchanged between diplomatic missions and national authorities and of personal correspondence between diplomats and the same authorities.

It is the responsibility of the head of each mission to decide what forms of

correspondence his mission shall use in dealing with the authorities of the country where he exercises his functions. He will be guided by local protocol and custom. In general, correspondence is replied to in the same form as that used by the correspondent.

The general term «note» covers traditionally all formal correspondence exchanged between diplomatic missions and the governments of the countries where they are situated. Notes can be in the first or third person form, formal or informal.

In the same capital, diplomatic missions often employ different practices. Some heads of mission sign all formal correspondence (notes, notes verbales, aides-memoire) and affix the official seal thereto, while others merely initial them. Affixing the seal of the mission is not generally practised.

British diplomatic missions use only two kinds of formal notes: «the first person» note, and the «third person» note, with a preference for the former since the impersonal note is often considered to be not sufficiently flexible.

The «first person» note begins with: *Your Excellency (Sir)* and ends with the usual courtesy ending: *I have the honour...* etc. and the signature.

The other kind of note uses the following form:

Her Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs (or The British Ambassador, as the case may be), presents his compliments to ... and has the honour ... etc.

There is no courtesy ending.

The only other form of formal communication used is the aide-memoire or memorandum, which is a written statement handed over in the course of a personal discussion with the aim of recording, for the convenience of the other party, the details of a possibly complicated matter.

In the American diplomatic service the custom is to use, under the name of diplomatic correspondence, first person, third person, formal or informal style form. The different types of notes are distinguished by the form of salutation and the complimentary close currently used, and by the style of the signature.

Notes verbales, in the third form, are prepared in the name of the Secretary of

State and initialled. Initialled memoranda are prepared in the name of the Department of State. Aides-memoire, as well as pro-memoria, the object of which is to record a matter discussed, either formal or informal, are initialled. Third person notes are dated and initialled and do not give the address of the recipient (*from the «Diplomatic Ceremonial and Protocol» by J. Wood & J. Serres*).

Завдання 1. *Перекладть англійською наступний фрагмент:*

Міністерство Закордонних Справ України засвідчує свою повагу Посольству і має честь заявити таке; просить не відмовити в люб'язності видати в'їзні-виїзні візи; за дорученням Українського уряду заявляє таке; у зв'язку з нотою Посольства від 15 квітня 19____ має честь заявити таке; Міністерство заздалегідь висловлює вдячність Посольству за задоволення цього прохання; Посольство України користується цією нагодою, щоб знову засвідчити свою повагу Міністерству закордонних справ ... .

Відносно новим явищем у дипломатичному листуванні, що знаходить дедалі ширше застосування, є ноти уряду. (Раніше нотне листування велося, як правило, між відповідними міністерствами закордонних справ та посольствами). Після Другої світової війни широкого застосування набула практика листування безпосередньо між урядами з тих чи інших принципових питань.

Завдання 2. *Перекладіть наступні ноти українською, звертаючи особлив увагу на слова і вирази виділені жирним шрифтом. Прокоментуйте їх схожість/несхожість в українській та англійській мовах.*

No.

The Embassy of the Republic of ... **presents its compliments to** the Protocol Department of the Ministry of Foreign Affairs of... and **has the honour** to inform **the latter** that His Excellency Mr. X., Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary, returned to Kyiv today and **resumed charge** of the Embassy.

The Embassy of the Republic of ... **avails itself of the opportunity to renew to** the Protocol Department of the Ministry of Foreign Affairs of... **the assurances of its highest consideration.**

12 August 19_____

Protocol Department Ministry of Foreign Affairs

(city)

No.

Her Britannic Majesty's Embassy **present their compliments to** the Ministry of Foreign Affairs of... and **have the honour** to inform the Ministry that the Bill extending the United Kingdom Territorial Sea received the Royal Assent on 15 May 19 __ and from that date the United Kingdom Territorial Sea will extend for twelve miles. The Embassy **would be grateful if this notice could be brought to the attention of** the relevant... authorities. The Embassy **avail themselves of this opportunity to renew to** the Ministry of Foreign Affairs **the assurance of their highest consideration.**

BRITISH EMBASSY

(city)

28 July 19

***Завдання 3.** Перекладіть українською наступний текст, звертаючи особливу увагу на переклад підкреслених слів та виразів*

The European Union

The European Union (EU) is a politico-economic union of 28 member states that are located primarily in Europe. It covers an area of 4,324,782 km², with an estimated population of over 508 million. The EU operates through a system of supranational institutions and intergovernmental-negotiated decisions by the member states. The institutions are: the European Parliament, the European Council, the Council of the European Union, the European Commission, the Court of Justice of the European Union, the European Central Bank, and the Court of Auditors. The European Parliament is elected every five years by EU citizens.

The EU has developed a single market through a standardised system of laws that apply in all member states. Within the Schengen Area, passport controls have been abolished. EU policies aim to ensure the free movement of people, goods, services, and capital, enact legislation in justice and home affairs, and maintain common policies on trade, agriculture, fisheries, and regional development. The monetary union was

established in 1999 and came into full force in 2002. It is currently composed of 19 member states that use the euro as their legal tender.

Тема 6: Особливості редагування перекладів текстів публіцистичного стилю

Практичне заняття № 9-10

Мета практичного заняття: засвоїти основні положення перекладу та редагування текстів публіцистичного стилю. Проаналізувати особливості текстів публіцистичного стилю.

Задачі практичного заняття:

- розглянути особливості текстів публіцистичного стилю;
- розглянути жанрову класифікацію письмових та усних текстів публіцистичного стилю;
- розглянути та проаналізувати особливості перекладу та редагування текстів публіцистичного стилю.

Питання до обговорення:

1. Охарактеризуйте сферу використання публіцистичного стилю та його основне призначення.
2. Назвіть і поясніть основні ознаки текстів публіцистичного стилю.
3. Які жанри текстів публіцистичного стилю ви знаєте? Охарактеризуйте їх.
4. Які є усні форми тексту публіцистичного стилю?
5. Перекладіть наведений публіцистичний текст українською мовою. Підкресліть та опишіть політичні терміни в ньому.

Assault on Terrorism

WASHINGTON – At first, the news from Yemen on May 25 sounded like a modest victory in the campaign against terrorists: an airstrike had hit a group suspected of being operatives for Al Qaeda in the remote desert of Marib Province, birthplace of the legendary queen of Sheba. But the strike, it turned out, had also killed the province's deputy governor, a respected local leader who Yemeni officials said had been trying to talk Qaeda members into giving up their fight. Yemen's president, Ali Abdullah Saleh, accepted responsibility for the death and paid blood money to the offended tribes. The strike, though, was not the work of Mr. Saleh's decrepit Soviet-era air force. It was a secret mission by the United States military, according to American officials, at least the fourth such assault on Al Qaeda in the arid mountains and deserts of Yemen since

December. The attack offered a glimpse of the Obama administration's shadow war against Al Qaeda and its allies. In roughly a dozen countries – from the deserts of North Africa, to the mountains of Pakistan, to former Soviet republics crippled by ethnic and religious strife – the United States has significantly increased military and intelligence operations, pursuing the enemy using robotic drones and commando teams, paying contractors to spy and training local operatives to chase terrorists. The White House has intensified the Central Intelligence Agency's drone missile campaign in Pakistan, approved raids against Qaeda operatives in Somalia and launched clandestine operations from Kenya. The administration has worked with European allies to dismantle terrorist groups in North Africa, efforts that include a recent French strike in Algeria. And the Pentagon tapped a network of private contractors to gather intelligence about things like militant hide-outs in Pakistan and the location of an American soldier currently in Taliban hands. While the stealth war began in the Bush administration, it has expanded under President Obama, who rose to prominence in part for his early opposition to the invasion of Iraq. Virtually none of the newly aggressive steps undertaken by the United States government have been publicly acknowledged. In contrast with the troop buildup in Afghanistan, which came after months of robust debate, for example, the American military campaign in Yemen began without notice in December and has never been officially confirmed. Obama administration officials point to the benefits of bringing the fight against Al Qaeda and other militants into the shadows. Afghanistan and Iraq, they said, have sobered American politicians and voters about the staggering costs of big wars that topple governments, require years of occupation and can be a catalyst for further radicalization throughout the Muslim world. Instead of «the hammer», in the words of John O. Brennan, President Obama's top counterterrorism adviser, America will rely on the «scalpel». In a speech in May, Mr. Brennan, an architect of the White House strategy, used this analogy while pledging a «multigenerational» campaign against Al Qaeda and its extremist affiliates. Yet such wars come with many risks: the potential for botched operations that fuel anti-American rage; a blurring of the lines between soldiers and spies that could put troops at risk of being denied Geneva Convention protections; a weakening of the Congressional oversight system put in place

to prevent abuses by America's secret operatives; and a reliance on authoritarian foreign leaders and surrogates with sometimes murky loyalties.

6. Перекладіть наступну журнальну статтю англійською мовою. Докладіть зусиль до збереження авторського стилю статті.

Думки про призначення історичного письма бентежать Людину, щонайменше, від часів Античності. Відтак історична студія сприймається то як прагматичний порадник, збірка моралістичних чи виховних взірців, більш-менш безсторонній літопис подій минувшини, специфічне й фахове читиво високочолих інтелектуалів, а то й як різновид художньої творчості, який вдовольняє вибагливі естетичні смаки чи, навпаки, відповідає запитам широкого загалу. Зрештою, будь-яка історична праця постає в очах читача як загадкова будівля, споруджена за якимось незрозумілим, часом суперечливим, ба навіть ілюзорним проектом. Адже такий «план» виглядає як самобутнє мереживо, зіткане з різноманітних культурних, інтелектуальних, духовних, психологічних, часом ідеологічних і політичних настанов, індивідуальних та колективних стереотипів, з авторського досвіду, життєвих обставин, особистої експресії та багатьох інших складових. У цьому примарному лабіринті розумувань, інтерпретацій, тлумачень, мотивів та фактів досить легко загубитися і втратити ту нитку Аріадни, до якої простує творець тієї чи іншої історії. Своєрідним дороговказом або ключем, що допоможе читачеві осягнути призначення того чи іншого проекту на ниві історіописання, є розуміння призначення, а точніше, спрямованості тієї культурної доби, в якій працював історик.

Однією з таких культурних епох була доба Романтизму та її український речник Микола Костомаров.

М. Костомаров з'явився на сцені української історіографії в перехідну добу, коли залишки пізньопросвітницького раціоналізму поступалися потужній романтичній хвилі. З новими інтерпретаціями до історичної науки ввійшов масовий, колективний герой – народ/нація з множинністю, ірраціональністю і містичністю способів дії та неосяжним розмаїттям форм свого буття.

Доба Романтизму змінює культурні підоснови інтелектуального,

літературного та мистецького життя. Наразі самодостатній культ Розуму й натуралістичне Право заступають думки про своєрідність і множинність культурно-національних укладів життя; апологія незмінності, одноманітності побутування суспільства в часі і просторі перемінюється на конфлікти «природного стану» з цивілізацією, персонального з колективним, нового зі старим тощо.

Та найголовніше – в полі романтичного світобачення опиняється історична Людина з розмаїтими та унікальними проявами національного і соціального буття, індивідуальними й груповими реакціями. Відтак непорушний і монументальний пізньопросвітницький Космос світу історії водночас перетворюється на нестримний романтичний Хаос із безліччю епізодів і фрагментів, розмаїтими почуваннями, мотивами, діями персональних та колективних героїв.

Отож, вживання в історичну епоху, в образи її яскравих та славетних репрезентантів, їхню психологію, свідомість і навіть емоційний стан творять інтуїтивний, динамічний спосіб мислення романтиків, яскравим представником якого був М. Костомаров (автор О. Ясь).

Тема 7: Особливості редагування перекладів текстів розмовного і конфесійного стилів

Практичне заняття № 11-12

Мета практичного заняття: засвоїти основні положення перекладу та редагування текстів розмовного і конфесійного стилів. Проаналізувати особливості текстів розмовного та конфесійного стилів.

Задачі практичного заняття:

- розглянути особливості текстів розмовного та конфесійного стилів;
- розглянути та проаналізувати причини мовної інтерференції розмовного стилю в інші функціональні стилі мовлення;
- розглянути жанрову класифікацію текстів конфесійного стилю;
- розглянути та проаналізувати особливості перекладу та редагування текстів розмовного та конфесійного стилів.

Питання до обговорення:

1. Чим вирізняється розмовний стиль поміж інших функціональних стилів?
2. З якими іншими функціональними стилями у розмовного стилю відбувається інтерференція?
3. Перекладіть наступні фрагменти розмовного стилю українською та англійською мовами відповідно, намагаючись зберегти стиль оригіналу:

1) THE FLOWER GIRL [springing up terrified] I ain't done nothing wrong by speaking to the gentleman. I've a right to sell flowers if I keep off the kerb. [Hysterically] I'm a respectable girl: so help me, I never spoke to him except to ask him to buy a flower off me... Oh, sir, don't let him charge me. You dunno what it means to me. They'll take away my character and drive me on the streets for speaking to gentlemen. They...

2) George stared morosely at the water. The rims of his eyes were red with sun glare. He said angrily, «We could just as well of rode clear to the ranch if that bastard bus driver knew what he was talkin' about. 'Jes' a little stretch down the highway,' he says. 'Jes' a little stretch.' God damn near four miles, that's what it was! Didn't wanta stop at the ranch gate, that's what. Too God damn lazy to pull up. Wonder he isn't too

damn good to stop in Soledad at all. Kicks us out and says, 'Jes' a little stretch down the road.' I bet it was more than four miles. Damn hot day».

3) If you really want to hear about it, the first thing you'll probably want to know is where I was born, and what my lousy childhood was like, and how my parents were occupied and all before they had me, and all that David Copperfield kind of crap, but I don't feel like going into it, if you want to know the truth. In the first place, that stuff bores me, and in the second place, my parents would have about two hemorrhages apiece if I told anything pretty personal about them. They're quite touchy about anything like that, especially my father. They're nice and all – I'm not saying that – but they're also touchy as hell. Besides, I'm not going to tell you my whole goddam autobiography or anything. I'll just tell you about this madman stuff that happened to me around last Christmas just before I got pretty run-down and had to come out here and take it easy. I mean that's all I told D.B. about, and he's my brother and all. He's in Hollywood. That isn't too far from this crummy place, and he comes over and visits me practically every week end. He's going to drive me home when I go home next month maybe. He just got a Jaguar. One of those little English jobs that can do around two hundred miles an hour. It cost him damn near four thousand bucks. He's got a lot of dough, now. He didn't use to. He used to be just a regular writer, when he was home. He wrote this terrific book of short stories, *The Secret Goldfish*, in case you never heard of him. The best one in it was «*The Secret Goldfish*». It was about this little kid that wouldn't let anybody look at his goldfish because he'd bought it with his own money. It killed me. Now he's out in Hollywood, D.B., being a prostitute. If there's one thing I hate, it's the movies. Don't even mention them to me.

4) – Та це ж ті каторжні Балаші! Хіба ж ви їх не знаєте? – кричала Мотря до людей.

– Та це ж ті іродові Довбиші! Хіба ж ви їх не знаєте? – репетувала баба Кайдашиха. – Це ж вона того вовчого заводу з чортячими хвостами.

– Та годі вам лаятись! – гукнув з-за тину один чоловік.

– Як же годі! Та це ж ті підтикані, задрипані Балаші! Хіба ж ви їх не знаєте? Це ж ті бісівські лобурі, що старців по ярмарках водять! – кричала Мотря. – Он

зав'язалась, як на Великдень, а батько ходить по селі з торбами.

– Брешеш, брешеш, як стара собака! Та й брехати добре не вмієш! У тебе й до того розуму та хисту нема, – кричала Мелашка.

– В тебе вже розуму, як у дірявому горшку; стільки, як у твоєї свекрухи! – кричала Мотря, взявшись за два кілки і висунувшись у Лаврінів двір.

4. Що таке конфесійний стиль? У чому полягають його особливості?

5. Назвіть сфери його поширення. У чому його головне призначення та ознаки? Які є його жанрові різновиди?

6. Перекладіть фрагмент Книги Буття (пер. І. Огієнка) англійською мовою, за моливості зберігаючи стильові особливості:

¹ На початку Бог створив Небо та землю.

² А земля була пуста та порожня, і темрява була над безоднею, і Дух Божий ширяв над поверхнею води.

³ І сказав Бог: Хай станеться світло! І сталося світло.

⁴ І побачив Бог світло, що добре воно, і Бог відділив світло від темряви.

⁵ І Бог назвав світло: День, а темряву назвав: Ніч. І був вечір, і був ранок, день перший.

⁶ І сказав Бог: Нехай станеться твердь посеред води, і нехай відділяє вона між водою й водою.

⁷ І Бог твердь учинив, і відділив воду, що під твердю вона, і воду, що над твердю вона. І сталося так.

⁸ І назвав Бог твердь Небо. І був вечір, і був ранок день другий.

⁹ І сказав Бог: Нехай збереться вода з-під неба до місця одного, і нехай суходіл стане видний. І сталося так.

¹⁰ І назвав Бог суходіл: Земля, а місце зібрання води назвав: Море. І Бог побачив, що добре воно.

¹¹ І сказав Бог: Нехай земля вродить траву, ярину, що насіння вона розсіває, дерево овочеве, що за родом своїм плід приносить, що в ньому насіння його на землі. І сталося так.

¹² І земля траву видала, ярину, що насіння розсіває за родом її, і дерево, що

приносить плід, що насіння його в нім за родом його. І Бог побачив, що добре воно.

¹³ І був вечір, і був ранок, день третій.

¹⁴ І сказав Бог: Нехай будуть світила на тверді небесній для відділення дня від ночі, і нехай вони стануть знаками, і часами умовленими, і днями, і роками.

¹⁵ І нехай вони стануть на тверді небесній світилами, щоб світити над землею. І сталося так.

¹⁶ І вчинив Бог обидва світила великі, світило велике, щоб воно керувало днем, і світило мале, щоб керувало ніччю, також зорі.

¹⁷ І Бог умістив їх на тверді небесній, щоб світили вони над землею,

¹⁸ і щоб керували днем та ніччю, і щоб відділювали світло від темряви. І Бог побачив, що це добре.

¹⁹ І був вечір, і був ранок, день четвертий.

²⁰ І сказав Бог: Нехай вода виройть дрібні істоти, душу живу, і птаство, що літає над землею під небесною твердю.

²¹ І створив Бог риби великі, і всяку душу живу плазуючу, що її вода виройла за їх родом, і всяку пташину крилату за родом її. І Бог побачив, що добре воно.

²² І поблагословив їх Бог, кажучи: Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте воду в морях, а птаство нехай розмножується на землі!

²³ І був вечір, і був ранок, день п'ятий.

²⁴ І сказав Бог: Нехай видасть земля живу душу за родом її, худобу й плазуюче, і земну звірину за родом її. І сталося так.

²⁵ І вчинив Бог земну звірину за родом її, і худобу за родом її, і все земне плазуюче за родом його. І бачив Бог, що добре воно.

²⁶ І сказав Бог: Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою, і хай панують над морською рибою, і над птаством небесним, і над худобою, і над усею землею, і над усім плазуючим, що плазує по землі.

²⁷ І Бог на Свій образ людину створив, на образ Божий її Він створив, як чоловіка та жінку створив їх.

²⁸ І поблагословив їх Бог, і сказав Бог до них: Плодіться й розмножуйтеся, і

наповнюйте землю, оволодійте нею, і пануйте над морськими рибами, і над птаством небесним, і над кожним плазуючим живим на землі!

²⁹ І сказав Бог: Оце дав Я вам усю ярину, що розсіває насіння, що на всій землі, і кожне дерево, що на ньому плід деревний, що воно розсіває насіння, нехай буде на їжу це вам!

³⁰ І земній усій звірині і всьому птаству небесному, і кожному, що плазує по землі, що душа в ньому жива, уся зелень яринна на їжу для них. І сталося так.

³¹ І побачив Бог усе, що вчинив. І ото, вельми добре воно! І був вечір, і був ранок, день шостий.

Тема 8: Особливості редагування перекладів текстів художнього стилю

Практичне заняття № 13-15

Мета практичного заняття: засвоїти основні положення перекладу та редагування текстів художнього стилю. Проаналізувати особливості текстів художнього стилю.

Задачі практичного заняття:

- розглянути та проаналізувати особливості текстів художнього стилю;
- розглянути видову та жанрову класифікацію текстів художнього стилю;
- розглянути та проаналізувати особливості перекладу та редагування текстів художнього стилю.

Питання до обговорення:

1. В чому призначення художнього стилю і які його основні ознаки?
2. Які форми (види) художнього стилю ви знаєте? В чому їх особливості і відмінності?
3. Чи залежить процес і результат перекладу художнього твору від його жанру? Як і чому?
4. Перекладіть наступний фрагмент художнього тексту українською, звертаючи увагу на реалії доби та зберігаючи авторський стиль:

The studio was filled with the rich odour of roses, and when the light summer wind stirred amidst the trees of the garden, there came through the open door the heavy scent of the lilac, or the more delicate perfume of the pink-flowering thorn.

From the corner of the divan of Persian saddle-bags on which he was lying, smoking, as was his custom, innumerable cigarettes, Lord Henry Wotton could just catch the gleam of the honey-sweet and honey-coloured blossoms of a laburnum, whose tremulous branches seemed hardly able to bear the burden of a beauty so flamelike as theirs; and now and then the fantastic shadows of birds in flight flitted across the long tussore-silk curtains that were stretched in front of the huge window, producing a kind of momentary Japanese effect, and making him think of those pallid, jade-faced painters of Tokyo who, through the medium of an art that is necessarily immobile, seek to convey the sense of swiftness and motion. The sullen murmur of the bees shouldering

their way through the long unmown grass, or circling with monotonous insistence round the dusty gilt horns of the straggling woodbine, seemed to make the stillness more oppressive. The dim roar of London was like the bourdon note of a distant organ.

In the centre of the room, clamped to an upright easel, stood the full-length portrait of a young man of extraordinary personal beauty, and in front of it, some little distance away, was sitting the artist himself, Basil Hallward, whose sudden disappearance some years ago caused, at the time, such public excitement and gave rise to so many strange conjectures.

As the painter looked at the gracious and comely form he had so skilfully mirrored in his art, a smile of pleasure passed across his face, and seemed about to linger there. But he suddenly started up, and closing his eyes, placed his fingers upon the lids, as though he sought to imprison within his brain some curious dream from which he feared he might awake.

«It is your best work, Basil, the best thing you have ever done», said Lord Henry languidly. «You must certainly send it next year to the Grosvenor. The Academy is too large and too vulgar. Whenever I have gone there, there have been either so many people that I have not been able to see the pictures, which was dreadful, or so many pictures that I have not been able to see the people, which was worse. The Grosvenor is really the only place».

«I don't think I shall send it anywhere», he answered, tossing his head back in that odd way that used to make his friends laugh at him at Oxford. «No, I won't send it anywhere».

Lord Henry elevated his eyebrows and looked at him in amazement through the thin blue wreaths of smoke that curled up in such fanciful whorls from his heavy, opium-tainted cigarette. «Not send it anywhere? My dear fellow, why? Have you any reason? What odd chaps you painters are! You do anything in the world to gain a reputation. As soon as you have one, you seem to want to throw it away. It is silly of you, for there is only one thing in the world worse than being talked about, and that is not being talked about. A portrait like this would set you far above all the young men in England, and make the old men quite jealous, if old men are ever capable of any

emotion».

«I know you will laugh at me», he replied, «but I really can't exhibit it. I have put too much of myself into it».

Lord Henry stretched himself out on the divan and laughed.

«Yes, I knew you would; but it is quite true, all the same».

«Too much of yourself in it! Upon my word, Basil, I didn't know you were so vain; and I really can't see any resemblance between you, with your rugged strong face and your coal-black hair, and this young Adonis, who looks as if he was made out of ivory and rose-leaves. Why, my dear Basil, he is a Narcissus, and you – well, of course you have an intellectual expression and all that. But beauty, real beauty, ends where an intellectual expression begins. Intellect is in itself a mode of exaggeration, and destroys the harmony of any face. The moment one sits down to think, one becomes all nose, or all forehead, or something horrid. Look at the successful men in any of the learned professions. How perfectly hideous they are! Except, of course, in the Church. But then in the Church they don't think. A bishop keeps on saying at the age of eighty what he was told to say when he was a boy of eighteen, and as a natural consequence he always looks absolutely delightful. Your mysterious young friend, whose name you have never told me, but whose picture really fascinates me, never thinks. I feel quite sure of that. He is some brainless beautiful creature who should be always here in winter when we have no flowers to look at, and always here in summer when we want something to chill our intelligence. Don't flatter yourself, Basil: you are not in the least like him».

«You don't understand me, Harry», answered the artist. «Of course I am not like him. I know that perfectly well. Indeed, I should be sorry to look like him. You shrug your shoulders? I am telling you the truth. There is a fatality about all physical and intellectual distinction, the sort of fatality that seems to dog through history the faltering steps of kings. It is better not to be different from one's fellows. The ugly and the stupid have the best of it in this world. They can sit at their ease and gape at the play. If they know nothing of victory, they are at least spared the knowledge of defeat. They live as we all should live – undisturbed, indifferent, and without disquiet. They neither bring ruin upon others, nor ever receive it from alien hands. Your rank and wealth, Harry; my

brains, such as they are – my art, whatever it may be worth; Dorian Gray’s good looks – we shall all suffer for what the gods have given us, suffer terribly».

5. Перекладіть наступний фрагмент художнього тексту англійською, звертаючи увагу на реалії доби та зберігаючи авторський стиль:

Здавалось, далі пливти нема куди.

Спереду Дніпро мов спинився в несподіваній затоці, оточений праворуч, ліворуч і просто зелено-жовтими передосінніми берегами. Але пароплав раптом звернув, і довга, спокійна смуга річки протяглася далі до ледве помітних пагорків на обрії.

Степан стояв коло поруччя на палубі, мимоволі пірнаючи очима в ту далечінь, і мірні удари лопастей пароплавного колеса, глухі капітанові слова коло рупора відбирали снагу в його думок. Вони теж спинялись у тій туманній далечині, де непомітно зникала річка, немов обрій становив останню межу його прагнень. Хлопець поволі глянув по ближчих берегах і трохи збентежився – на повороті праворуч виникло село, приховане доти за лукою. Серпневе сонце стирало бруд з білих хаток, мережило чорні шляхи, що гналися в поле й зникали десь, посинівши, як річка. І здавалось, той зниклий шлях, з’єднавшись із небом у безмежній рівнині, другою галуззю вертався знову до села, несучи йому ввібраний простір. А третій шлях, скотившись до річки, брав до села свіжину Дніпра. Воно спало серед сонячного дня, і таємниця була в цьому сні серед стихій, що живили його своєю міццю. Тут, при березі, село здавалось питомим витвором просторів, чарівною квіткою землі, неба й води.

Його село, те, що Степан покинув, теж стояло на березі, і зараз він несвідомо шукав спорідненості між своїм та цим селом, що випадково трапилось йому на великій путі. І радісно почував, що ця кривність єсть і що в ці хати, як і в свої покинуті, він би зайшов господарем. З жалем дивився, як тане воно, одсуваючись за кожним рухом машин, і от пасмо гидкого диму сховало його зовсім. Тоді Степан зітхнув. Може, це було вже останнє село, що він побачив перед містом.

Він почував у душі своїй невиразне хвилювання і млость, мов лишив у

своєму селі й по всіх, що бачив був, не тільки минуле, але й надії. Заплющивши очі, він піддався сумові, що колисає душу.

Коли розігнувся від поручнів, побачив коло себе Надійку. Не чув, як вона підійшла, і зрадив, хоч і не кликав її. Він тихо взяв її за руку. Вона здригнулась, не підводячи голови, дивилась на віяловидну хвилю, що гнав своїм носом пароплав.

Вони жили в одному селі, але досі були мало знайомі. Тобто він знав, що вона існує, що вчиться і не ходить на вулицю. Кілька разів навіть бачив її в сільбуді, де відав бібліотекою. Але тут вони здибалися ніби вперше, і спільність долі зблизила їх. Вона, як і він, їхала вчитися до великого міста, в них обох у кишнях були командировки, а перед ними – нове життя. Вони разом переходили кордон майбутнього.

Щоправда, їй було трохи певніше – вона ж хвалилась, що батьки постачатимуть харч, а він мав тільки надію на стипендію; вона їхала на помешкання до подруг, а в нього був тільки лист від дядька до знайомого крамаря; у неї і вдача була жвавіша, а він був зосереджений і ніби млявий. За свої двадцять п'ять років він був підпасичем-приймаком, потім просто хлопцем, далі повстанцем і наприкінці секретарем сільбюро Спілки робземлісу. Тільки одну перевагу проти неї мав – був здібний і не боявся іспиту. За цей день на пароплаві він встиг розтлумачити їй багацько темних сторінок соціальних наук, і вона зачаровано слухала його принадний голос. Одійшовши від нього на мить, вже почувала раптову нудьгу й нові, ще не з'ясовані економічні проблеми. А коли він починав викладати їх, їй хотілось, щоб хлопець розповів щось інше, про свої сподівання, про те, як він жив ті роки, коли вони ще не зналися. Та вона тільки дякувала йому за вказівки й переконано додавала:

– О, ви одержите стипендію! Ви такий знаючий!

Список використаної літератури

1. Долинський Є. В. Переклад офіційно-ділових документів. Навчальний курс МУДЛ. Хмельницький: ХНУ. 2022. URL: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=4093>
2. Долинський Є. В. Редагування перекладів (англійська мова). Навчальний курс МУДЛ. Хмельницький: ХНУ. 2020. URL: <https://msn.khnu.km.ua/mod/page/view.php?id=127444>
3. ДСТУ 4861: 2007 Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості. Чинний від 05.11.2007. К. : Держспоживстандарт України, 2009. 45 с.
4. ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Заголо-вок. Загальні вимоги та правила складання. Чинний від 17.10.2007. К. : Держспоживстандарт України, 2009. 8 с.
5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стильові проблеми. Вінниця : Нова Книга, 2004. С. 316-323.
6. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту. Навч. посіб. К.: Знання, 2008. 423 с.

Список рекомендованої літератури

1. Долинський Є. В. Переклад офіційно-ділових документів. Навчальний курс МУДЛ. Хмельницький: ХНУ. 2022. URL: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=4093>
2. Долинський Є. В. Редагування перекладів (англійська мова). Навчальний курс МУДЛ. Хмельницький: ХНУ. 2020. URL: <https://msn.khnu.km.ua/mod/page/view.php?id=127444>
3. ДСТУ 4861: 2007 Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості. Чинний від 05.11.2007. К. : Держспоживстандарт України, 2009. 45 с.
4. ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Заголо-вок. Загальні вимоги та правила складання. Чинний від 17.10.2007. К. : Держспоживстандарт України, 2009. 8 с.
5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стильові проблеми. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
6. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту. Навч. посіб. К.: Знання, 2008. 423 с.
7. Максимов С. Є. Перекладацький аналіз тексту : (англ. та укр. мова) / С. Є. Максимов, Т. О. Радченко. К. : Вид. центр КНЛУ, 2001. 148 с.
8. Мильчин А. Э. Методика редактирования текста. 3-е изд. М. : Книга, 2005. 524 с.
9. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи. 2-ге вид. Львів : Афіша, 2011. 640 с.
10. Партико З. В. Методи творчого редагування / З. В. Партико // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації 201. № 1. С. 114-120.
11. Партико З. В. Норми редагування перекладів. Вісник Книжкової палати. 2013. № 7. С. 1-6.
12. Пономарів О. Культура слова : мовностилістичні поради. К. : Либідь, 1999. 238 с.

13. Український лінгвістичний портал. «Словники України» online. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
14. Anderson D. D. Machine Translation as a Tool in Second Language Learning. CALICO Journal, 1999. Volume 13. No. 1. Pp. 68-97.
15. Belam J. M. Buying up to fallingdown: a deductive approach to teaching postediting / MT Summit IX Workshop on Teaching Translation Technologies and Tools (I4). (Third Workshop on Teaching Machine Translation), New Orleans, 2003. URL: <https://aclanthology.org/2003.mtsummit-tttt.1.pdf>
16. French J. R. Machine translation / Brierley W. and Kemble I. R. (Eds) Computers as a Tool in Language Teaching. Chichester, West Sussex: Ellis Horwood Limited, 1991. Pp. 55-69.
17. Shei C. C. Combining Translation into the Second Language and Second Language Learning: An Integrated Computational Approach. PhD Thesis. Division of Informatics. University of Edimburgh, 2002.
18. Shei C. C. Teaching MT Through Pre-editing: Three Case Studies / 6th EAMT Workshop. Teaching Machine Translation. UMIST Manchester, 2002.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять з дисципліни
«РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ (ОСНОВНА ІНОЗЕМНА МОВА)»
(для здобувачів вищої освіти спеціальності 035 «Філологія»)
(Електронне видання)
Укладач: ІГОШЕВ Кирило Михайлович

Оригінал-макет

К. М. Ігошев

Підписано до друку _____.

Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір типогр. Гарнітура Times.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. _____. Обл.-вид. арк. _____.

Тираж ____ екз. Вид. № _____. Замов. № _____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

Адреса видавництва: м. Київ, вул. Іоанна Павла II, 17

Телефон: +38 (050) 218 04 78

e-mail: vidavnictvosnu.ua@gmail.com